

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ΄

Συνδρομή ἔτησια: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. ἑκάστον ἔτος καὶ εἶναι ἔτησιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδοῦ Σταδίου 82.

7 Δεκεμβρίου 1886

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ

Διήγημα

Α΄

Ἦτο περίπου ὥρα 5 μ.μ.

Νεαρά γυνή κομψή ἄμα καὶ μεγαλοπρεπής, ἐνδεδυμένη στολήν ἐξοχικὴν πολυποικίλον, ἐφόρει τὰς χειρῖδάς τῆς ἐτοιμαζομένη νὰ ἐξέλθῃ. Ρίψασα δὲ τελευταῖον βλέμμα ἐπὶ τῶν ῥοδοχρόων μεταξίνων κόμβων τῶν διεσπαρμένων ἐπὶ τῆς λευκῆς ἐσθῆτός τῆς, εἶπεν ἀποτεινόμενη πρὸς τὴν θαλαμηπόλον μετὰ θελκτικωτάτης ῥαθυμίας·

— Πῶς σου φαίνομαι, Μαρία; εἶμαι ὑποφερτῆ;

— Ἄ! κυρία μου, ἀπεκρίθη ἡ θεραπαινὶς μετὰ πολλῆς εἰλικρινείας, ποτέ μου δὲν σὰς εἶδα τόσον εὐμορφῇ.

— Χαίρω πολύ, διότι σήμερον ἴσα ἴσα ἔχω ἀνάγκην νὰ φαντάξω.

— Μάλιστα, εἰξεύρω, κυρία, σήμερα θὰ σὺνάζετε διάφορα ἐργόχειρα διὰ τὸ μεγάλο λαχεῖόν που θὰ κάμετε χάριν τῶν πτωχῶν.

— Ἀμέ! θὰ ψαμοζήτησω ἀπὸ θύρας εἰς θύραν. Τόσον λοιπὸν καλλίτερα ἂν εἶμαι τόσον ὠραία ὅπως μου λέγεις. Πρέπει νὰ εἰξεύρεις, κόρη μου, ὅτι διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸ πρᾶγμ' αὐτό, ὅποιός το ἀναλάβῃ, πρέπει νὰ μὴ τον βλέπουν οἱ ἄλλοι καὶ τον λυποῦνται. Ἄλλῶς δὲν κάμνει τίποτε.

Ἡ Βαλεντίνη, οὕτως ὀνομάζετο ἡ νεαρά γυνή, κατέβη τὴν κλίμακα καὶ ἐξῆλθεν εἰς τὴν ὁδόν. Ἡ ὁδὸς κοσμουμένη διὰ διπλῆς σειρᾶς φιλυρῶν, τὴν ὥραν ἐκείνην ἦτο ἔρημος καὶ σιωπηλή. Αἱ ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἐξοχικαὶ οἰκίαι δὲν ἦσαν ἀκατοίκητοι, ἀλλ' οἱ ἐν αὐτοῖς οἰκοῦντες δὲν εἶχον ἀφορμὴν, ὡς ἡ νεαρά γυνή, νὰ προτιμήσῃ τὴν θερμὴν κόνιν τῆς ὁδοῦ ἀντὶ τῆς χλοερᾶς καὶ δροσερᾶς αὐτῶν αἰθούσης.

Αἱ ζηλότυποι γλώσσαί δύνατον νὰ εἴπωσιν ὅτι ἡ σύστασις λαχείου πρὸς εὐεργετικὸν σκοπὸν ὑπὸ νεαρᾶς χήρας εἰκοσιτεσσάρων ἐτῶν, πλουσίας καὶ εὐμορφοτάτης, εὐφυστάτης, ἀξιεράστου, φαιδροτάτης, ὡς καὶ οἱ εὐεργετικοὶ χοροὶ καὶ πᾶσαι αἱ ὑπὲρ τῶν πασχόντων φιλάνθρωποι θεωρίαι, καὶ

πᾶσα τοιαύτη ἐορτὴ εἰς οὐδὲν ἄλλο καταλήγει, ἢ εἰς τὴν ἀναζήτησιν ποικιλίας διασκεδάσεων. Καὶ ταῦτα μὲν αἱ ζηλότυποι γλώσσαί· ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ὅμως οἱ εὖ φρονοῦντες, ὅπως ἄλλην ἔχουσι γνώμην, παραδεχόμενοι ὅτι πολὺ χριστιανικώτερον εἶνε τὸ νὰ εὐεργετῇ τις καὶ ἀνακουφίξῃ τὸν ὁμοῖόν του διασκεδάζων, ἢ νὰ κακολογῇ τὸν πλησίον. . . .

Ἄλλ' ἄς μὴ τὴν ἀφίνωμεν πολλὴν ὥραν ἔξω ἐν τῇ ὁδῷ· πιθανὸν νὰ μας φύγῃ· διότι ἔχει νὰ ἐπισκεφθῇ πάντας τοὺς εὐπόρους τῆς ἐξοχῆς πρὸς συλλογὴν πραγμάτων ὑπὲρ τοῦ λαχείου τῶν ἀπύρων, καὶ ἡ ὥρα ἐπείγει.

Β΄

Πρῶτος ἐγγεγραμμένος ἐν τῷ σημειωματαρίῳ αὐτῆς ἦτο γηραιὸς ζωγράφος μέγα ἔχων ὄνομα μεταξὺ τῶν καλλιτεχνῶν, Κάρολος Δελεωρῆς ὀνόματι, ζῶν μόνος μετὰ τῆς γηραιᾶς αὐτοῦ θεραπαινῆς. Ἡ οἰκία του ἦτο εὐθὺς ἀπέναντι.

Ἡ Βαλεντίνη εἶχε πολλὴν οἰκειότητα πρὸς τὸν γηραιὸν τοῦτον γείτονα, ὅστις καίτοι ὑπερεξηκοντούτης, εἶχεν ὅμως τὸν νοῦν αὐτοῦ ἀκμαιοτάτον. Ἦτο εὐγενέστατος, κομψότατος, θελκτικώτατος καὶ ἀστείοτατος, ὁμιλῶν περὶ τῆς τέχνης αὐτοῦ μετ' εὐφραδείας ἀπαραμίλλου καὶ ἐnthουσιασμοῦ ἀκρατήτου. Τὸ ἐργαστήριον αὐτοῦ, τελειότατον καὶ χαριέστατον ἐνδιαίτημα, ἦτο προσιτὸν εἰς ὀλίγους τινὰς προνομιοῦχους, ἐν οἷς συγκατελέγετο καὶ ἡ Βαλεντίνη.

Εἰσελθοῦσα εἰς τὴν οἰκίαν ἐχαιρέτισεν, ἐπιχαρίτως μειδιάσασα, τὴν γηραιὰν θεραπαινὴν καὶ ἔσπευσε κατ' εὐθείαν εἰς τὸ ἐργαστήριον, οὐτινος ἔκρουσεν ἐλαφρὰ τὴν θύραν τρίς. Τοῦτο δὲ ἦτο τὸ σὺνθημα τῶν προνομιοῦχων.

Ὁ γηραιὸς ζωγράφος σπεύσας ἀνοίγει τὴν θύραν καὶ βλέπει ἐνώπιόν του τὴν χαρίεσσαν γείτονα· ἀποβλέψας δὲ εἰς τὸν φιλάρεσκον αὐτῆς ἱματισμὸν εἶπεν:

— Ἀπορῶ πῶς δὲν ἤνοιξεν ἡ θύρα μόνη τῆς.

— Ἄ!

— Ἀφ' οὗ ἐπαρουσιάσθη ἔμπροσθέν τῆς μίᾳ τοιαύτῃ νύμφῃ αἰθερία.

Ἡ Βαλεντίνη ἐπαφελουμένη ἐκ τῆς φιλοφρονήσεως ταύτης ὑπέλαβεν:

— 'Ομολογεῖτε λοιπὸν ὅτι τίποτε δὲν εἴμπο-
ρεῖ νὰ μου ἀντισταθῇ σήμερον;

— Οὔτε σήμερον, οὔτε...

— 'Αρκοῦμαι ἐγὼ εἰς τὸ σήμερον, ὑπέλαβεν
ἡ νεαρὰ γυνὴ πρὸς τὸν ζωγράφον, τείνουσα αὐτῷ
τὴν κομφὴν αὐτῆς δεξιάν, καὶ προσέθηκε γελῶσα:
Καὶ ἔχετε τὸν νοῦν σας!

— "Ω! ὦ! εἶμαι λοιπὸν ἐκτεθειμένος προ-
σωπικῶς; εἶπεν ὁ γηραιός.

— Προσωπικώτατα μάλιστα.

— Τότε λοιπὸν προστάξατε ὑποτάσσομαι ἐκ
τῶν προτέρων μετὰ πληρεστάτης ἀσφαλείας εἰς
πᾶσαν ἐπιθυμίαν σας. Τάχα δὲν εἴσθε μίᾳ ἀπὸ
τὰς καλὰς Μοῖρας, αἱ ὁποῖαι μοιραίνουν τοὺς εὖ-
τυχεῖς ἀνθρώπους;

Καὶ λέγων τὸν περιποιητικὸν τοῦτον λόγον
ἔδειξε θρόνιον, παρακαλῶν αὐτὴν νὰ καθίσῃ καὶ
ἐκάθισε καὶ αὐτός.

— "Οχι, ὄχι! δὲν εἶμαι ἡ Μοῖρα ἡ ὁποία μοιραί-
νει τοὺς εὐτυχεῖς ἀνθρώπους, εἶμαι ἡ Μοῖρα ἡ
ζητιάνα, καὶ διὰ νὰ ἀφήσωμεν τὴν γλῶσσαν τῶν
παραμυθιῶν, σὰς λέγω ὅτι σήμερον περιηγοῦμαι
χάριν τῶν πτωχῶν μου. Πρὸ τινῶν ἡμερῶν σὰς
εἶχα ἡμιλήσει περὶ συστάσεως λαχείου χάριν τῶν
πτωχῶν τῆς ἐξοχῆς μας.

— Μάλιστα.

— Μάθετέ το λοιπὸν ὅτι εἶνε πρᾶγμα τετε-
λεσμένον. Ὁμίλησα εἰς τὸν δήμαρχον καὶ μου
παρεχώρησε τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ δημαρ-
χείου, τὰς σημαίας καὶ τὴν δημοτικὴν μουσι-
κὴν διὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐκκυβεύσεως.

— Θὰ εἶνε περίφημη!

— Ναί... ἀλλὰ μου λείπουν τὰ ἀντικείμενα
τοῦ λαχείου.

— Τὰ ἀντικείμενα; 'Αμ' μόνον νὰ φανῆτε,
καὶ ὅλοι θὰ σας φορτώσουν.

— Ὁ λόγος σας μ' ἐνθαρρύνει. Τοιαύτη εἶνε
ἡ πεποιθήσις σας; Δὲν πρέπει νὰ ἀμφιβάλω περὶ
τῆς ἐπιτυχίας;

— Τί λόγος!

— Τότε λοιπὸν κάμετε σεῖς τὴν ἀρχήν. Τί
ἀγαπᾶτε νὰ πάρω ἀπ' ἐδῶ μέσα ἀπὸ ὅλ' αὐτὰ
ἐδῶ τὰ χρωματισμένα;

Καὶ ἡ Βαλεντίνη περιέφερε τὸ βλέμμα ἐπὶ
τῶν διαφόρων βωπογραφιῶν καὶ προσωπογραφιῶν
καὶ τῶν διαφόρων σχεδιασμάτων καὶ σπουδα-
σμάτων, δι' ὧν οἱ τοῖχοι τοῦ ἐργαστηρίου ἦσαν
κεκαλυμμένοι.

— Διάβολε! ἀνεφώνησεν ὁ καλλιτέχνης, τί-
ποτ' ἀπ' αὐτὰ δὲν εἶνε τελειωμένον.

— Καὶ αὐτὸς ὁ ὠραῖος ἀξιοματικὸς; ἠρώ-
τησεν ἡ Βαλεντίνη, δεικνύουσα εἰκόνα τινὰ αὐτῆ
μου φαίνεται ἀρκετὰ τελειωμένη, καὶ θὰ κάμη
καὶ ὠραῖαν ἐντύπωσιν.

Ὁ ζωγράφος ἐγέλασε σταθεῖς πρὸ τῆς εἰκόνας

καὶ ἀποβλέψας πρὸς αὐτὴν μετὰ προδῆλου εὐα-
ρεσκείας:

— Μὰ εἰξεύρετε ὅτι εἶνε ἀξιόλογος στρατιώτης!
Καὶ εἶνε;... μὰ βοηθήσατέ με λοιπὸν...

— Εἶνε ὑπολογαγὸς τοῦ πεζικοῦ.

— Καὶ εἶνε φαντασία;

— "Οχι δά! εἶνε εἰκὼν ὑπολογαγοῦ μὲ σάρ-
κα καὶ στολήν.

— 'Αξιοματικὸς καθὼς πρέπει, εἶπεν ἡ νέα
στρέφουσα τὴν εἰκόνα εἰς τὴν κατάλληλον θέσιν
ὡς πρὸς τὸ φῶς. Εἶνε πολὺ νέος.

— Δὲν εἶνε πλέον.

— Δὲν εἶνε πλέον, τί;

— Οὔτε ὑπολογαγός, οὔτε νέος, ἀπεκρίθη ὁ
ζωγράφος γελῶν.

— "Α!

— Τώρα ἔχει ὀλίγα περισσότερα ἔτη εἰς τὴν
βᾶξιν του καὶ ὀλίγα περισσότερα γαλόνια, εἶπεν
ὁ γηραιός μετὰ προφανοῦς ὑπερηφανίας.

— Καὶ ἔχει πολὺ περισσότερα;

— Τί περισσότερα;

— "Ἐτη... καί, ἂν θέλετε, γαλόνια...

— Τώρα εἶνε ἀντισυνταγματάρχης ἐτῶν τρι-
ακοντατεσσάρων.

— Λοιπὸν δὲν θὰ εἶνε πλέον σὰν τὴν ὠραῖαν
αὐτὴν εἰκόνα, παρετήρησεν ὑποψιθυρίζουσα ἡ
Βαλεντίνη καὶ συμπτύσσουσα ἐλαφρὰ τὴν γωνίαν
τῶν χειλέων της.

— Χιλιάκις, μυριάκις καλλιτέρος! ἀνεφώνησεν
ὁ ζωγράφος, ὡς ἐάν τον ἐπάτησέ τις... "Οχι,
εἶνε ἀλήθεια, προσέθηκε μετὰ τινος περιφρονη-
σεως, δὲν ἔχει πλέον τὸ βδοκοκκινον αὐτὸ μά-
γουλον, τὸ μάγκικον αὐτὸ βλέμμα, τὰς μετρη-
μένας αὐτὰς τρίχας τοῦ μουστακιοῦ, αὐτὸ τὸ
ἀφράτον πρόσωπον, ὄχι, ὄχι! Εἶνε μυριάκις καλ-
λίτερος, ἀγαπητὴ μου! τὸ πρόσωπόν του εἶνε ἠλιο-
καῖς, ἡ ματιὰ του λάμπει καὶ εἶνε γεμάτη εἰλι-
κρίειαν καὶ εὐφύιαν, ἔχει μύστακας τόσους, καὶ
στολιζοῦν τὸ πρόσωπόν του τὸ ἀρειμάνιον, καὶ
γλυκύτητα. Εἶνε μεγαλοπρεπῆς, εὐγενῆς, ψυχὴ
ἐκλεκτὴ. Ὅταν τον βλέπουσι καὶ περναῖ, τοὺς ἐρ-
χεται νὰ του φωνάζουν: «Γεῖά σου, στρατηγέ μου».

Ἡ νεαρὰ γυνὴ ἠκραῶτο, οὐχὶ ἄνευ τινὸς συγ-
κινήσεως, τὸ ἐνθερμον τοῦτο ἐγκώμιον τοῦ ἀξιο-
ματικοῦ, οὐ τὴν εἰκόνα εἶχεν ἂνὰ χειρας. Ἐν ᾧ
δὲ ὁ γηραιός ζωγράφος ἔλεγεν, ἡ φαντασία αὐτῆς
ἐπεδιόρθωνε τὴν εἰκόνα κατὰ τὰς νέας ὑποδείξεις
τοῦ ζωγράφου. Ἐθεᾶτο τὴν εἰκόνα καὶ ἀντικα-
θίστα τὸ μὲν ῥόδινον τῶν παρειῶν διὰ τοῦ ἠλιο-
καοῦς, ἐκεῖ δὲ ἔνθα ἐξήστραπτεν ἡ ζωηρότης καὶ
κουφρότης τῆς νεότητος, αὐτὴ ὑπέθετεν ἐκφρασιν
συννοίας καὶ εὐσταθείας γαληνιαίας, ἐπὶ δὲ τοῦ
χείλους τοῦ μόλις σκιαζομένου ὑπὸ ἀραιοῦ χνοῦ,
ἔβλεπεν ἐξαπλουμένους τοὺς ἀρειμανίους μύστα-
κας, ἡ κεφαλὴ ὑψοῦτο ἀνδροπρεπῆς καὶ ἐν τῷ

βλέμματι ἐξήστραπτεν ἡ ἀνδρεία, καὶ τέλος ἡ Βαλεντίνη ἀντιπαραβάλλουσα τὸν παλαιὸν τῆς εἰκόνος τύπον πρὸς τὸν ἐπιδιωρωμένον, εὗρισκε τὸν δευτέρον προτιμότερον τοῦ πρώτου.

— Ἐχετε λοιπὸν στενὰς σχέσεις μὲ τὸν ἰξιωματικὸν τοῦτον, ἠρώτησε μετὰ περιεργίας, τὸν ἀγαπάτε λοιπὸν πολὺ;

Ὁ γηραιὸς ζωγράφος ὀλίγον βραδέως παρετήρησεν ὅτι ὁ ἐνθουσιασμός τον εἶχε παρασύρη πέρα τοῦ δέοντος, ἀπαριθμοῦντα τὰς ἀρετὰς τοῦ ἰξιωματικῆς. Ἐμειδίασεν ὡς ζητῶν τρόπον τινὰ συγγνώμην, καὶ ἀπεκρίθη ἀπλῶς :

— Εἶνε ἀνεψιὸς μου.

— Ποτέ δὲν ἦλθ' ἐδῶ; Δέν σας ἐδόθη εὐκαιρία νὰ μοῦ τον συστήσετε; Καὶ πῶς μ' ἀφίνετε νὰ εἶμαι εἰς ἄγνοιαν τῶν προσφιλεστάτων σας συμπαθειῶν; Διότι, ὡς καταλαμβάνω, ὁ ἀνεψιὸς αὐτὸς κατέχει πολὺν τόπον ἐν τῇ καρδίᾳ σας. Δέν εἶνε φιλικὸν νὰ μοῦ κρύπτετε τὴν εὐτυχίαν σας. Εἶνε πολὺ κακὸν πρᾶγμα, ἀγαπητέ μου γείτον. Ἐγὼ σας εἶχα ὅλα τὰ πιστὰ καὶ σεῖς μοῦ τα ἀρνεῖσθε; Ἴσως ἐπειδὴ εἶμαι πάρα πολὺ νέα; εἶπεν ἡ Βαλεντίνη μετὰ τινος εἰρωνείας.

— Ἴσα ἴσα δ' αὐτό, ὑπέλαθεν ὁ καλλιτέχνης αἰσθανθεὶς τὰ μάλιστα τὰς ἐπιπλήξεις ταύτας, ἐρασμιωτάτας κατ' οὐσίαν. Ὅχι διότι εἴσθε πάρα πολὺ νέα, ὥστε νὰ ἀκούσετε τὰς διαχύσεις τῆς καρδίας γέροντος, ὅχι, διότι εἰς εὐρω πολὺ καλὰ ὅτι ἔχετε νοῦν ὠριμώτατον· ἀλλὰ καταλαμβάνετε, πολὺ καλὰ, κόρη μου, ὅτι χωρὶς νὰ κάμω λόγον περὶ τῆς εὐπρεπείας, ὁ κοινὸς νοῦς ἔπρεπε νὰ με ὀδηγήσῃ νὰ μὴ σπρώξω εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀξιολατρείτου χήρας ἕνα εὐμορφον ἰξιωματικὸν τριαντατεσσάρων ἐτῶν. Ἡ ἀγάπη, τὴν ὁποῖαν ἔχω καὶ πρὸς ὑμᾶς καὶ πρὸς ἐκεῖνον, μοῦ ὑπέδειξε τὰ ἐνδεχόμενα νὰ συμβῶσι, τῶν ὁποίων ὅλη ἡ εὐθύνη ἐπιβαρύνει ἐμὲ καὶ μόνον. Οὕτω πως φερόμενος, σας παρακαλῶ νὰ παραδεχθῆτε ὅτι ἤθελον νὰ προνοήσω καὶ οὐχὶ νὰ ἀποκρύψω.

Ἡ νέα ἀκούσασα ταῦτα ἔγινε πως σοβαρά. Ἀλλὰ παρευθὺς θεωρήσασα τὸ θέμα ἐξηντλημένον, ἀπέσεισε τὴν σοβαρότητα καὶ ἀνέλαβε τὴν εἰλικρινῆ παιδρότητα, μεθ' ἧς συνήθως ἐφέρετο πρὸς τὸν γηραιὸν αὐτῆς φίλον.

— Ἐφοβήθητε λοιπὸν, εἶπε πρὸς αὐτὸν γελῶσα, ἂν καὶ με κηρύττετε ὡς φρονιμωτάτην, ἐφοβήθητε μήπως εὐθὺς ἐκ πρώτης ὄψεως μοῦ πάρη τὸν νοῦν ὁ... τόσο εὐμορφος συνταγματάρχης σας; Ὡστε λοιπὸν ἔχομεν καὶ ἀπ' αὐτά; εἶμαι ὑπὸ κηδεμονίαν;

— Ἀπατᾶσθε, ἀγαπητή μου, ὑπέλαθεν ἀφελῶς ὁ ζωγράφος, οὐδόλως ὑποπτεύων τὰς ὑπὸ τῆς νεαρᾶς γείτονος του ἐστημένας παγίδας, ἀπατᾶσθε· τὸναντίον μάλιστα ἐφοβούμενη μήπως ἡ χარიεστάτη χήρα πάρη τὸν νοῦν τοῦ ἀνεψιοῦ μου.

Ἡ Βαλεντίνη ἠσθάνθη ζωηρὸν ἐρύθημα θερμαίνον τὰς παρειὰς αὐτῆς. Ἡ τροπὴ δὲ αὐτῆ τοῦ διαλόγου ἐφαίνετο τὰ μάλιστα εὐφραίνουσα αὐτήν. Τὸ λαχείον της, οἱ πτωχοὶ της, ἡ αἴθουσα τοῦ δημάρχου, ἡ δημοτικὴ μουσική, πάντα ταῦτα ἐλησμονήθησαν. Ἡ νέα εἶχε προχωρήσῃ παρὰ πολὺ, ὥστε δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ ὑποχωρήσῃ. Διὸ εἶπε πρὸς τὸν γείτονα :

— Ἐ! καὶ τί τάχα; εἶνε τόσο δὺσκολον πρᾶγμα νὰ προῖδῃ τις, τί ἐμελλε νὰ συμβῆ, ἐὰν ὁ φόβος σας ἐπραγματοποιεῖτο; Ὁ ἀνεψιὸς σας θὰ σας παρεκάλει νὰ ἔλθετε νὰ με συμβουλευθῆτε, σεῖς θὰ ἤρχεσθε νὰ με ἰδῆτε, καί... .

— Καὶ θὰ ἠθέλετέ με παρακαλέσῃ νὰ κρατήσω τὸν ἀνεψιὸν μου διὰ λογαριασμόν μου.

— Μὲ πόσῃν βεβαιότητα τὸ λέγετε... .

— Ἴσα ἴσα, διότι δὲν ἀμφιβάλλω περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ λόγου μου.

Ἡ Βαλεντίνη οὐδέποτε προσεδόκα τοιαύτην ἀπόκρισιν ἀπότομον καὶ ῥητὴν. Ἐφάνη ταραχθεῖσα καὶ οἱ μεγάλοι αὐτῆς γλαυκοὶ ὀφθαλμοὶ μεστοὶ ἀκατανικήτων ἰκσειῶν ἠρώτων τὸν γηραιὸν καλλιτέχνην.

Ὁ γηραιὸς ἰδὼν τὴν ἀγωνίαν τῆς νέας, ἀπεφάσισε νὰ καταπαύσῃ αὐτὴν καὶ νὰ θέσῃ τέρμα ἅπαξ διὰ παντὸς εἰς τὴν συζήτησιν ταύτην, λαβοῦσαν τοσοῦτον ἀλλόκοτον καὶ ἀπροσδόκητον τροπὴν.

Γ'

Μετὰ παῦσιν ἐνὸς λεπτοῦ τῆς ὥρας, ὅπερ ἡ ἐπικρατήσασα σιγὴ ἐμήκυνε καθ' ὑπερβολὴν ἐν τῷ πνεύματι τῆς Βαλεντίνης, ὁ γηραιὸς καλλιτέχνης ἐπανελάβε τὸν λόγον μετὰ τρόπου ὀλιγότερον ἐπιπολαίου.

— Ἀκούσατε, ἀγαπητή μου, νὰ σας εἶπω ὀλίγας λέξεις περὶ τοῦ ἀνεψιοῦ μου. Ἀναμφιβόλως θὰ παραστήσω τὴν εἰκόνα του πολὺ ἐλκυστικὴν, καὶ ὅμως εἶμαι πεπεισμένος ὅτι ποτέ δὲν θὰ τον ἀγαπήσετε... Ἀλλὰ διατί τον ἀγαπῶ ἐγὼ; Ἴδου ὁ λόγος: Ὁ Ἰάκωβος εἶνε υἱὸς τῆς μόνης ἀδελφῆς μου. Ἐξαετῆς ἔχασε τὸν πατέρα του καὶ μετ' ὀλίγον δὲν εἶχεν οὐδὲ μητέρα. Τὸ ὄρφανὸν ἀπέμεινεν ἀπροστατευτον καὶ εἶχεν ὅλα τὰ δικαίωματα διὰ νὰ εἰσαχθῆ εἰς τὸ ὄρφανотροφεῖον, τὸ ξανθὸν μου ἀγγελουδί! Ἡμεῖς ἡμεθα μικροὶ ἄνθρωποι, ἀπ' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουν ὅταν γεννῶνται μόνον περιουσίαν τὰ δέκα δάκτυλά των, ὅπως λέγομεν κάτω εἰς τὴν πατριδα μας... Μόλις τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ τέχνη μου ἤρχιζε νὰ μου διδῆ τὰ μέσα νὰ ζῶ ὅπως δῆποτε ἐν ἀνέσει. Ὁ Ἰάκωβος ἦτο παιδίον κομψόν, ἐξυπνον, ἀξιαγάπητον, καὶ ἡ ἀδελφῆ μου νοήσασα τὸν θάνατόν της, μὲ παρεκάλεσε νὰ μείνω ἐγὼ εἰς τὴν θέσιν τῶν γονέων. Ἐγινε λοιπὸν υἱὸς μου... Τὸν ἔβαλα εἰς τὸ σχολεῖον. Πόσον ἐμεινα εὐχαριστημένους ἀπ' αὐτὸν κατὰ τὸ

διάστημα τῶν σπουδῶν του! "Ἦθελε νὰ γίνη στρατιωτικός, τὸν κατέταξα εἰς τὴν στρατιωτικὴν σχολὴν... καὶ ὁ πόλεμος τον εὗρηκεν ὑπολοχαγόν... Τὴν παραμονὴν τῆς ἀναχωρήσεώς του εἰς τὸν πόλεμον ἦλθε καὶ με παρεκάλεσε νὰ τον ζωγραφίσω. «Τίς εἰξεύρει τί εἰμπορεῖ νὰ συμβῆ, ἔλεγε γελῶν, (καὶ ἐγὼ τον ἤκουα καὶ ἔτρεμα μόλις καταπίνων τοὺς λυγμούς), καὶ δὲν θὰ δυσαρεστηθῆτε, θεῖέ μου, ἂν ἔχετε τὴν μικρὰν αὐτὴν ἐνθύμησιν... Ἐλάτε δὰ καὶ μὴ κλαίετε, θεῖέ μου—διότι ἔκλειον ὅσον τον ἤκουον καὶ συγχρόνως ἐζωγράφιζον, παρατηρήσατε, ἀγαπητῆ μου, αὐτὰ ἐδῶ τὰ μέρη τῆς εἰκόνος ὅπου ὁ χρωστήρ μου ἐδίσταζε νὰ προχωρήσῃ—μὴ κλαίετε, σὰς λέγω, ἂν τυχόν καὶ δὲν ἔλθῃ ὀπίσω τὸ τρελλόπαιδός σας, θὰ τον κυττάζετε καμμιά φορὰ εἰς αὐτὸ τὸ πανί, θὰ του χαμογελάτε, καὶ ἀπὸ 'κει ἐπάνω θὰ σας ἀπαντᾷ μὲ ὄλας τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας, τὰς ὁποίας θὰ ἔχῃ τότε καιρὸν νὰ σας στέλλῃ ἐν᾿ ἀφρονίᾳ...» Ἐλεγεν αὐτὰ καὶ ἐγέλα· ἦτο ἀπαράλλακτος ὅπως τον βλέπετε. Καὶ ἦτο ἔτοιμος νὰ ἀναχωρήσῃ!... Μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας ἦτο λοχαγός. Νὰ μὴ τα πολυλογῶ... ἐπέστρεψε, καὶ δὲν εἶχε νὰ παραπονεθῆ ὅτι του ἔλειψαν πληγαί... "Ω! μὴ ταράττεσθε, ὄλαι αἱ πληγαί του ἦσαν καλαί, ὅπως λέγουν εἰ ἴδιοι οἱ ὁποῖοί τας λαμβάνουν. Τὰ μόνα ἴχνη τῶν πληγῶν τὰ ὁποῖα του ἔμειναν ἦσαν ὁ βαθμὸς τοῦ ταγματάρχου καὶ ὁ σταυρός... Πρὸ τριῶν ἐβδομάδων εἶνε ἀντισυταγματάρχης καὶ ἀκόμη δὲν εἶδα τὰ νέα του γαλιόνια.

— Τότε λοιπόν;

— Σὰς λέγω ὅτι τον περιμένω ἕνα μὲ τὴν ἡμέρα.

— "Ὅσα μ' ἐδιηγήθητε εἶνε πρὸς ἔπαινον τοῦ ἀνεψιῦ σας... καὶ πρὸς ἔπαινόν σας, γενναϊότατε φίλε μου, προσέθηκεν ἡ Βαλεντίνη μετὰ θαυμασμοῦ. Ἀλλὰ δὲν ἐτελειώσατε τὴν ὁμιλίαν σας. Μοῦ ἐλέγατε ὅτι δύνασθε νὰ μ' ἀποδείξετε μὲ τρόπον ἀνεπίδεκτον ἀντιρρήσεως, ὅτι μου εἶνε ἀδύνατον νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν οἰκογένειάν σας. Σὰς παρακαλῶ νὰ μοῦ το ἀποδείξετε. Ἄκου.

— Ἀλλοίμονον! ἂν ἦτο ἄλλος θὰ εὗρισκεν ἴσως τρόπους ῥητορικοὺς διὰ νὰ κατορθώσῃ νὰ ἐλαττώσῃ τὴν κακὴν ἐντύπωσιν λεπτομερείας τινός... γελοίας, ἡ ὁποία ὁμως εἶνε ἀπαραίτητος πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ μου. Ἐγὼ ὁμως ἀντὶ νὰ χρονοτριβῶ ζητῶν νὰ περικαλύψω τὸ πρᾶγμα, σὰς λέγω καθαρὰ ὅτι ὁ μόνος λόγος εἶνε τὸ ἐπίθετον τοῦ ἀνεψιῦ μου. Σὰς λέγω λοιπὸν ὅτι ποτὲ δὲν θὰ στέργετε νὰ λάβετε τὸ ἐπίθετόν του, καὶ ἂν ἀκόμη δοξασθῆ διὰ κατορθωμάτων καὶ ἀνδραγαθημάτων ἀνταξίων τῶν ἀναφερομένων ἐν τῇ Ἑλληνικῇ καὶ τῇ Ῥωμαϊκῇ ἱστορίᾳ.

— Μὲ τρομάζετε, εἶπεν ἡ νέα μειδιῶσα εἰλικρινῶς μὲν ἀλλὰ καὶ πως ἐνδοιάζουσα.

— "Ω! γελᾶτε ὅσον θέλετε... εἶνε ὄνομα ἐλεεινόν, σπαρακτικόν, μισητόν, ἀπίθανον, ἀλλ' ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἠναγκάσθη νὰ το λάβῃ ἀπαράλλακτον ὅπως τοῦ το ἔδωκαν, θὰ εὗρισκεν ἐργασίαν ἂν ἤθελε νὰ ἐμποδίσῃ ὅσους εἶχον ὀρεξὶν νὰ γελοῦν μὲ τὸ ὄνομά του. Ἐπῆρε λοιπὸν καὶ αὐτὸς τὴν ἀπόφασιν καὶ γελᾷ πλέον καὶ αὐτὸς

— Καὶ τί εἶνε αὐτὸ τὸ τρομερόν ὄνομα;

— Καλέ, τί λέγετε τρομερόν! ἂν ἦτο μόνον τρομερόν θὰ σὰς το ἔλεγα· ἀλλ' αὐτὸ εἶνε... τὸ καλλίτερον εἶνε νὰ το χαρακτηρίσωμεν ὅτι εἶνε ἀχαρκατήριστον...

— Εἶνε λοιπὸν ὄνομα περιβοήτου τινός ἀρχιληστοῦ, κλέπτο, κιβδηλοποιῦ, δολοφόνου;

— Χειρότερον, μυριάκις χειρότερον! Εἴθε νὰ εἶχεν ὁ ἀνεψιός μου τὸ βδελυρώτατον ὄνομα τῶν κακούργων τῆς πινακοθήκης τῶν «Διασῆμων δικῶν!» Θὰ ἠσθάνετο ὅτι ἀπηλλάγη δεινοῦ βάρους, ἐὰν αἴφνης ἦτο αὐριον δυνατὸν νὰ τον ὀνομάσουν Τρόπμαν, ὦ πόσον ἤθελε χαρῆ! Ἐμπρὸς εἰς τὸ σημερινὸν ἐπίθετόν του τὸ ἐπίθετον Τρόπμαν εἶνε ὄνομα ἀξιοπρεπέστατον.

Ἡ Βαλεντίνη ἐφαίνετο ἀποθεαρρημένη, ἀγωνιώσα, διότι ἠσθάνετο ἤδη γεννωμένη ἐν ἑαυτῇ συμπάθειάν τινα πρὸς τὸν συνταγματάρχη.

— Τὸν καίμενον! εἶπε στενάζουσα. Ἀλλ' ὁμως ἴσως ἡ ἀγάπη τὴν ὁποίαν ἔχετε πρὸς τὸν ἀνεψιόν σας, σὰς κάμνει νὰ ἐξογκώνετε τὸ πρᾶγμα... Ἐπιθυμῶ νὰ γίνω ἐγὼ κριτῆς ἐμπρὸς, ἄς ἀκούσωμεν τέλος πάντων αὐτὸ τὸ ὄνομα.

— Δὲν σὰς το λέγω, ἐψιθύρισε ὁ γηραιὸς καλλιτέχνης, προσποιούμενος καὶ γελῶν διὰ τὴν βίαν τῆς εὐμόρφου χήρας. Ὁ Ἰάκωβος τοῦ ὁποίου τὸ μειδιάμα στρέφεται πρὸς ὑμᾶς αὐτὴν τὴν στιγμήν, μὰς ἀκούει. Θὰ ἐντραπῆ καὶ θὰ τα βάλῃ μαζί μου.

— Εἶπατέ το μὲ ὁποῖον δῆποτε τρόπον θέλετε, ἀλλὰ μόνον κάμετε γρήγορα.

— Ἔστω! Ἀλλὰ σας παρακαλῶ νὰ λείψῃ ἡ ὑποκρισία καὶ ἡ ψευδοσεμνότης· καὶ θνατὸ ἀκούσετε, πρὶν τρομάζετε, πρέπει νὰ ἐνθυμηθῆτε ὅτι κάμνω τὸν λόγον σας, σεῖς με ἀναγκάζετε νὰ ὑπακούσω.

Ἡ νεαρὰ χήρα ἔδωκεν τὰ χεῖλη της.

Ἡ καλλιτέχνης ἐκυψεν εἰς τὸ οὖς αὐτῆς καὶ ἐψιθύρισε ἐλαφρά:

— Ὁ ἀνεψιός μου ὀνομάζεται...

Καὶ εἶπε τὸ ὄνομα δι' ἐλαφροτάτου ψιθυρισμοῦ.

— Φρικῶδες! ἀνεφώνησεν ἡ Βαλεντίνη ἀνασκιρτώσα μετὰ προφανοῦς τρόμου καὶ φρίκης.

Εἰς τὴν κραυγὴν τῆς νέας ἀπήντησεν ὁ γηραιὸς θεῖος διὰ καγχασμοῦ παρατεταμένου...

Τὴν αὐτὴν στιγμήν ἀνοίξασα τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου ἡ γηραιὰ θεράπεινα ἐνεχείρισεν εἰς

τὸν καλλιτέχνην ἐπιστολὴν καὶ φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως.

Ὁ ζωγράφος ἰδὼν τὴν ἐπιγραφὴν τῆς ἐπιστολῆς ἀνεγνώρισε τὴν γραφὴν.

— Ἐκείνου εἶνε! ἀνεφώνησε περιχαρῆς, καὶ ἡ σφραγὶς εἶνε ἐκ Παρισίων!.. Κυρία Βαλεντίνη μ' ἐπιτρέπετε;..

Ἡ φωνὴ τοῦ γηραιοῦ ἀπέσπασε τὴν νέαν ἀπὸ τῆς νάρκης, ἧτις τὴν εἶχε καταλάβῃ.

— Θὰ σας ἀφήσω μάλιστα ὅπως διόλου ἐλευθέρων, εἶπε. Παναγία μου! εἶν' ἐξ ἡ ὥρα!... Εἶμαι ἀσυγχώρητος, διότι κατεχράσθην τὰς ὥρας σας. Ἀποδείξατέ μου ὅτι δὲν εἴσθε δυσηρεστομένης ἐναντίον μου· ἐλάτε μετὰ μίαν ὥραν νὰ συγγευματίσωμεν.

— Ἄλλ' ὅμως...

— Δὲν ἀκούω τίποτε, σὰς περιμένω μετὰ μίαν ὥραν. Χαίρετε.

[Ἔπεται τὸ τέλος]

Μετὰφρασις Π. Ι Φ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΔΕΣ

ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ

Ἄληθῆς παρκαμυθία εἶνε ἐν τῇ παγερᾷ καὶ μονοτόνῳ πόλει τῆς Λειψίας ὅταν μεθ' ἡμέραν βροχερὰν ἢ θολὴν ἐκ τῆς ὀμίχλης προσδοκᾷ τις νύκτα καὶ φωτεινότεραν τῆς ἡμέρας καὶ μᾶλλον ποικίλην. Εὐτυχῶς δ' αἱ τοιαῦται νύκτες δὲν εἶνε σπάνιαι. Ἐκτὸς τῶν τεσσάρων τακτικῶν θεάτρων καὶ τῶν καθημερινῶν συναυλιῶν ἐν ὀφθικαῖς καφενεῖσι, ἀλλὰ συχνάκις καὶ ἔκτακτοι μουσικαὶ ἢ δραματικαὶ ἐσπερίδες παρασκευάζονται καὶ μεγάλοι καλλιτέχνη περιερχόμενοι τὸν κόσμον δὲν ἀπαξιῶσι νὰ σταθμεύσιν ἐπὶ μίαν ἢ πλείονας ἐσπέρας ἐν Λειψίᾳ, τῷ κατ' ἐξοχὴν καλλιτεχνικῷ κέντρῳ τῆς βορείου Γερμανίας.

Ὅτω μόνος ἀφικόμενος ἐνταῦθα ἔμαθον ἀπὸ τοῦ στόματος ζωηρᾶς Ἰσπανίδος ὅτι ὁ συμπολίτης αὐτῆς, ὁ ἐξοχώτατος τῶν συγχρόνων βιολιστῶν Παῦλος Σαρασάτης ἔμελλε, διερχόμενος τῆς Λειψίας, νὰ κρούσῃ τὸ μαγικὸν βιολίον του ἐν τῇ εὐρυτάτῃ αἰθούσῃ τῆς Centralhalle. Ἡμῖν λοιπὸν πολὺ τυχερὸς δυνάμενος νὰ ἐγκαινίσω τὰς καλλιτεχνικὰς ἀπολαύσεις μου διὰ τῶν κελαθημάτων τοῦ Ἰσπανοῦ ἀριστοτέχνου, καὶ νὰ προσθέσω εἰς τὰς ἀναμνήσεις μου μίαν ἐτι χρυσοῦν σελίδα. Διότι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους τέσσαρες ἐσπέρας ἰδίᾳ μένουσιν ἀνεξάλειπτοι ἐν τῇ μνήμῃ μου: Ἡ πρώτη μεγάλη συναυλία ἐν τῷ Concerthaus, ἡ παράστασις τῆς Ἄρτιγόρης, ὁ Ρώσος ὡς Ἀμλετ, καὶ ἡ Νίλσον ψάλλουσα τὰ σκανδιναυικὰ ἄσματα τοῦ ἔρωτος.

*

Τὸ Concerthaus εἶνε μέγιστον καὶ πολυτελέστατον οἰκοδόμημα ἰδρυθὲν ἀκριβῶς ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς οἶκος συναυλιῶν. Ἔστοιχισε τέσσαρα ἑκατομμύρια μάρκων, ἧτοι πέντε ἑκατομμύρια φράγκων, καὶ θεωρεῖται τόσον ἄξιον ἐπισκέψεως, ὥστε ἵνα ἴδῃ τις μόνον τὸ ἐσωτερικὸν αὐτοῦ πληρώνει ἐν ὀρισμέναις ἡμέραις ἐν μάρκον.

Μόνος ἀφικόμενος κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος καὶ ἀγνοῶν ἐτι τῆς Λειψίας τὰ ἀξιόλογα, συνεζήτητον ἐν τῷ οἴκῳ ἑλληνικῆς οἰκογενείας περὶ τοῦ ἐνταῦθα βίου καὶ περὶ Γερμανίδων. Ἴνα ἐγγίξω δὲ τὸν φιλογερμανισμὸν αὐτῶν ὑπεστήριζον ἀφ' ἐνός μὲν ὅτι δὲν ἔχει τις ποῦ νὰ περάσῃ τὰς ἐσπέρας του ἐκτὸς τοῦ θεάτρου, καὶ ὅτι πληττεῖ ὅπου ἂν ὑπάγῃ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι αἱ Γερμανίδες εἶνε ψυχραὶ καὶ δυσειδεῖς. Αἱ μελαγχριναὶ κόραι πρὸς ἃς συνεζήτητον, πεισμόνως ἰσχυρίζομεναι τούναντιον ὡς πρὸς ἀμφοτέρα ταῦτα, μετ' ἡρώτων ἂν τάχα εἶδον τῆς Λειψίας τὸν καλὸν κόσμον, καὶ μοὶ ὑπέδειξαν ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν κέντρον καὶ καλλονῆς καὶ ἀληθοῦς τέρψεως τὰς ἐν τῷ μεγάλῳ τούτῳ ἰδρύματι συναυλίας, γινομένης κατὰ πέμπτην. Ὡς νὰ ἦσαν δὲ βέβαιαι περὶ τῆς ἐπιδράσεως ἣν θὰ ἐξήσκει ἐπὶ τῆς γνώμης μου μία καὶ μόνη συναυλία τοιαύτη, καὶ ὡς νὰ ἐφοβούντο μήπως ἐξ ἰσχυρογνωμοσύνης θελήσω ν' ἀποφύγω τὸν πειρασμὸν, μ' ἐζήτησαν τὸν λόγον μου ὅτι εὐθύς τὴν ἐβδομάδα ἐκείνην θὰ μεταβῶ. Ἐννοεῖται πόσον εὐχαρίστως δίδει τις τὸν λόγον του εἰς τοιαύτας περιστάσεις καὶ πόσον εὐκόλως τὸν κρατεῖ.

Εἰσελθὼν εἰς τοὺς προδόμους τοῦ μεγαλοπρεποῦς κτιρίου ἀπὸ τῆς ὀμίχλῳδους ὁδοῦ ἑθαμβώθη ἐκ τῶν μυριῶν φώτων καὶ τοῦ κόσμου κυκλοφοροῦντος ἀνά τὰς αἰθούσας τῶν ἱματιοθηκῶν. Ἐπὶ τῆς κλίμακος δεκάς χρυσοστολίτων θυρωρῶν ἤνοιγε τὰς θύρας εἰς τοὺς εἰσερχομένους. Καὶ ἂν ὁ Ἕλλην ἐκεῖνος ἐπαρχιώτης, τὸ πρῶτον ἐπισκεφθεὶς τὴν Εὐρώπην, ἐξέλαβε τὸν θυρωρὸν τοῦ ξενοδοχείου ὡς συνταγματάρχην, ἀλλὰ βλέπων ἐκείνους μὲ τοιαύτας στολὰς καὶ τοιοῦτο παράστημα, βεβαίως θὰ τοὺς ἔλεγε στρατηγούς τοῦ γερμανικοῦ στρατοῦ.

Τοὺς θυρωροὺς διαδέχεται ἑκατοντὰς θαλαμηπόλων γυναικῶν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γραιῶν, ὧν τὰς λευκὰς τρίχας καλύπτει λευκότερον κάλυμμα καὶ τὰ κυρὰ σώματα ἁμοιόμορφος σκιερὰ ἐσθῆς μετὰ λευκῆς ἐμπροσθέλας. Ἐν γένει ἐνθυμίζει τὰς νοσοκόμους ἢ θεὰ αὐτῶν, καὶ ἴσως διὰ τοῦτο μοὶ ἐνέπνευσεν ἐξ ἀρχῆς ἀπέχθειαν. Αἱ θαλαμηπόλοι καθῆκον ἔχουσι νὰ ὑποδεικνύωσιν εἰς τοὺς ἀκροατὰς ποῦ θ' ἀναρτήσωσι τὰ ἐπανωφῶρια καὶ τοὺς πῖλους των καὶ νὰ τοὺς βοηθῶσιν εἰς τοῦτο, διότι, σημειωτέον, ἕκαστος ἀκροατῆς ἔχει ἰδίαν θέσιν ἐν ταῖς ἱματιοθήκαις, φέρουσαν τὸν ἀριθμὸν, ὃν καὶ τὸ κλίσμα του.